

Zijne Excellentie
L.F. Asscher
Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Briefnummer
15/10.709/Bro/AB

Den Haag
13 mei 2015

Excellentie,

In onze brief van 16 februari 2015 pleitte VNO-NCW ervoor af te zien van voorstellen om de toezichtskosten bij BRZO-bedrijven door te berekenen. Wij zijn zeer onaangenaam verrast door het wetsvoorstel doorberekenen toezichtskosten, dat die doorberekening mogelijk maakt. Het wetsvoorstel strookt niet met de afspraken binnen de Topsector Chemie en voldoet bovendien op een aantal belangrijke punten niet aan het rapport Maat houden 2014. Hierna zullen wij deze punten toelichten.

Topsector Chemie

Het ministerie van Economische Zaken probeert met het project Topsector Chemie de lasten voor de chemische industrie te verminderen en de uitvoering van het beleid te stroomlijnen om zo de concurrentiepositie en het investeringsklimaat voor die bedrijven te verbeteren. Het wetsvoorstel leidt daarentegen juist tot hogere kosten. Uit de bedrijfseffectentoets leidt het kabinet af, dat de in rekening te brengen toezichtskosten gerelateerd aan de financiële positie van de betrokken bedrijven niet tot onaanvaardbare gevolgen zal leiden. Wat daarvan zij, wij wijzen erop, dat dit wel de spreekwoordelijke druppel kan zijn voor buitenlandse investeerders.

Maat houden 2014

Het kabinet heeft zich gecommitteerd aan het rapport Maat houden 2014. Het algemene uitgangspunt in dat rapport is dat handhaving van wet- en regelgeving in beginsel uit de algemene middelen moet worden gefinancierd, omdat deze activiteiten in de regel plaatsvinden ten behoeve van het algemeen

belang. Wij zijn het eens met dit uitgangspunt, waaruit logischerwijs voortvloeit, dat sterker aan dit uitgangspunt moet worden vastgehouden naarmate het beschermenswaardige algemeen belang zwaarwegend is. De memorie van toelichting benadrukt die zwaarwegendheid.

Een uitzondering op dit algemene uitgangspunt kan worden gemaakt als individuele (rechts)personen of groepen van (rechts)personen de overheid aanwijsbaar noodzaken tot meer dan regulier toezicht en handhaving. De regering maakt echter een denkfout als zij meent dat hier sprake is van meer dan regulier toezicht. De Seveso-richtlijn en de daaruit voortvloeiende implementatiewetgeving legt het bestaande BRZO-toezicht op als regulier toezicht. Ook regulier toezicht kan specialistische kennis en tijd vergen.

Van een uitzondering zou mogelijk wel sprake kunnen zijn, als extra inspecties nodig zouden zijn om ernstige veiligheidsproblemen te voorkomen, omdat een bedrijf zich ondanks inspecties en waarschuwingen niet aan de veiligheidsvoorschriften houdt. Dat sluit aan bij de motie Van Veldhoven in het kader van de Beleidsnota Rampenbestrijding. Daarin wordt de regering verzocht om de extra inspectiekosten voor notoire overtreders voor hun rekening te laten komen en niet te laten betalen door de overheid (Tweede Kamer 2012/13, 26 956, nr. 152). In dergelijke gevallen kan het bevoegd gezag nu reeds een – desgewenst preventieve - dwangsom opleggen, zodat extra wetgeving niet noodzakelijk is.

In dit verband plaatsen wij overigens een kanttekening bij de niet onderbouwde stelling in de memorie van toelichting, dat de toezichtskosten voor een relatief kleine groep bedrijven hoog zijn. Het leggen van een dergelijke relatie strookt niet met het eerste lid van artikel 24a van het wetsvoorstel, waarin er kennelijk van wordt uitgegaan, dat de kosten van toezicht worden gerelateerd aan de baten van toezicht. De vraag die in dat kader moet worden beantwoord is niet of de toezichtskosten hoog zijn per geïnspecteerd bedrijf, maar gerelateerd aan het doel van het toezicht.

Het rapport Maat houden 2014 noemt een aantal randvoorwaarden, waaraan het wetsvoorstel niet voldoet.

In de eerste plaats opereert de Inspectie SZW niet onafhankelijk, want als gevolg van doorberekening wordt de Inspectie SZW direct afhankelijk van de opbrengsten die rechtstreeks toevloeien naar de inspectie om de begroting sluitend te maken.

In de tweede plaats betwijfelen wij of de baten van doorberekening opwegen tegen de kosten. Het is immers te verwachten, dat BRZO-bedrijven veel vaker dan thans het geval is in bezwaar en beroep zullen komen tegen uitkomsten

van inspecties omdat die directe gevolgen hebben voor de rekening die zij het volgende jaar moeten betalen. Dat zal ongetwijfeld leiden tot discussies in de praktijk en bij de rechter of de inspectie terecht inspecteert.

In de derde plaats heeft de regering zoals gezegd ons niet ervan kunnen overtuigen, dat er geen onaanvaardbare gevolgen voor het bedrijfsleven zullen zijn. Het feit dat ook in sommige andere landen toezichtskosten worden doorberekend, zegt niet zoveel nu de regering verzuimt aan te geven om elke bedragen het gaat voor soortgelijke bedrijven, wat die bedragen betekenen voor het kostenniveau van die bedrijven in die landen en welke kwaliteit van toezicht daar tegenover staat. Ook verzoeken wij de regering om aan te geven welke Europese landen geen doorrekening van toezichtskosten kennen en waarom daarvoor is gekozen.

In de vierde plaats heeft de toezichthouder wel degelijk financiële motieven voor het doorrekenen van toezichtskosten. Dat volgt reeds uit het feit, dat het wetsvoorstel uitsluitend is bedoeld om de bezuinigingen bij het Ministerie van SZW op te vangen. Bij nieuwe bezuinigingen is niet ondenkbeeldig, dat het ministerie de uurtarieven aanpast of het systeem uitbreidt naar andere bedrijven. Een bedrijf heeft geen enkele mogelijkheid om het basis- of uurtarief te beïnvloeden. Ook bedrijven die hun eigen veiligheidssysteem goed op orde hebben, moeten meebetalen aan de via het basistarief in rekening gebrachte inspectiekosten. Hoe goed een bedrijf ook presteert, het moet altijd meebetalen voor zwakkere broeders.

Het wordt ook onaantrekkelijker voor de toezichthouder om haar toezicht te moderniseren. Zo levert het op afstand uitlezen van meters in plaats van fysiek langskomen meer toezichtsinformatie op, maar minder inkomsten voor de toezichthouder. Daarbij herhalen wij nog eens, dat de kosten voor inspecties van Brzo-bedrijven verlaagd kunnen worden door in te zetten op één toezichtorganisatie. De huidige manier van werken brengt hoge afstemmingskosten met andere inspecties met zich.

Wij komen tot de conclusie dat dit wetsvoorstel de toets van het rapport Maat houden 2014 niet kan doorstaan en verzoeken u dringend dit niet aan de Tweede Kamer aan te bieden. Desgewenst zijn wij graag bereid ons standpunt toe te lichten.

Hoogachtend,

Blad

4

Drs. J. de Boer
Voorzitter VNO-NCW